

Михайлов О. М.

*Національний університет «Одеська юридична академія», асистент кафедри
адміністративного і фінансового права*

КЛАСИФІКАЦІЇ ДЖЕРЕЛ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПЕРЕКЛАДАЧА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Класифікації джерел має не тільки теоретичне, а й прикладне значення, оскільки дозволяє розібратися у засадах правового статусу, місці й ролі перекладача у механізмі відправлення вітчизняним судом правосуддя по адміністративних справах.

Всі джерела правового статусу перекладача в адміністративному судочинстві України можуть згруповані за трьома ознаками: 1) юридичною природою; 2) характером походження; 3) предметом регулювання.

За юридичною природою джерела можна поділити на нормативні та ненормативні: група нормативних джерел представляє собою результат прямої та/або опосередкованої діяльності законодавчого (Верховної Ради України) та/або судових (Конституційного Суду України, Верховного Суду України, Вищого адміністративного суду України) органів, міжнародних міжурядових організацій (Організація Об'єднаних Націй, Співдружність Незалежних Держав, Рада Європи, Європейський Суд з прав людини та ін.); група ненормативних джерел – міжнародних неурядових організацій (Міжнародна федерація перекладачів (FIT, Federation internationale des traducteurs та ін.). Правила поведінки, що містяться у нормативних джерелах вимагають свого безумовного виконання, застосування судом та всіма без виключення учасниками адміністративного судочинства (особами, які беруть участь у справі (ст. 47 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) та іншими учасниками адміністративного процесу (ст. 62 КАС України), тоді як правила ненормативних джерел орієнтовані лише на перекладачів – суб'єктів спе-

цифічної професійної діяльності, який у разі набуття статусу факультативного учасника (ст. 68 КАС України) долає лінгвістичну некомпетентність у мові судочинства одного або декількох учасників провадження по адміністративній справі.

За характером походження джерела можна диференціювати на акти органу законодавчої (Конституція України, КАС України, ратифіковані Верховною Радою України міжнародні договори України шляхом ухвалення спеціального закону про ратифікацію, Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»), судової влади (постанови Пленуму Верховного Суду України (УРСР, СРСР) та Вищого адміністративного суду України, рішення Європейського Суду з прав людини у справах проти України), рішення Європейського Суду з прав людини (Ozturk v [ersus] Germany, 1973; Luedike, Belcasem and Koc v [ersus] Germany, 1979; Lutz v [ersus] Germany, 1987) та акти міжнародних неурядових організацій (Хартія перекладачів (Translator's Charter), схвалена 30 вересня 1963 року Конгресом Міжнародної Федерації перекладачів у м. Дубровник (Югославія); Кодекс поведінки судових перекладачів (Code of Conduct for Court Interpreters) і Практикум з судового перекладу (Best Practice in Court Interpreting), схвалені 24 серпня 1999 року Конгресом Міжнародної Федерації перекладачів у м. Монс (Бельгія). Перші три види формують, організаційно-правові засади процесуальної діяльності перекладача, останній – практичні правила цієї діяльності (Кузнецов О. Ю. Переводчик в российском уголовном судопроизводстве: Монография. – М.: Изд-во МПН ФСБ России, 2006. – С. 45).

За предметом регулювання джерела можна згрупувати двояко: акти визначають перекладача, з однієї сторони, – як самостійного учасника процесуальних правовідносин, його місце й роль у механізмі відправлення судом правосуддя по адміністративних справах (КАС України, постанови Пленуму Верховного Суду України (УРСР, СРСР) та Вищого адміністративного суду України), з іншої сторони, – як засіб забезпечення в адміністративному судочинстві загальновизнаних стандартів в області прав людини (Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (International Covenant on Civil and Political Rights), ратифікований Указом Президії Верховної Ради Української від 19 жовтня 1973 року № 2148; Рамкова конвенція про захист національних меншин (Framework Convention for the Protection of National Minorities), ратифікована Законом України від 9 грудня 1997 № 703/97-ВР; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms), ратифікована Законом України від 17 липня 1997 року № 475/97-ВР та ін.); акти позиціонують перекладача, з однієї сторони, – як самостійного й незалежного учасника адміністративного судочинства, з іншої сторони, – як суб'єкта професійної діяльності, порядок та правила здійснення якої не залежать від характеру й специфіки задач адміністративного судочинства. Підтримуючи думку О. Ю. Кузнецова (Кузнецов О. Ю. Переводчик в рос-

сийском уголовном судопроизводстве: Монография. – М.: Изд-во МПИ ФСБ России, 2006. – С. 45), який висловився мовою соціологічної науки, слід зазначити, що норми галузевого процесуального закону є матеріальною основою правового статусу, а корпоративні правила професійної діяльності у сфері виконання перекладів є інтелектуальним змістом місця й ролі перекладача у механізмі відправлення правосуддя.

Проведена класифікація продемонструвала кількісну, однак не якісну перевагу міжнародних над вітчизняними джерелами. Сукупність джерел правового статусу перекладача представляє собою ніщо інше як всеохоплюючу систему імперативів різної юридичної сили, що разом утворюють єдиний правовий простір, в якому перекладач – процесуально і професійно самостійний, незалежний, отже самодостатній учасник вітчизняного адміністративного судочинства. Джерелами правового статусу якого крім приписів КАС України є норми міжнародного гуманітарного права та корпоративні правила професійної етики.